

Kort om Ulandssekretariatet

Ulandssekretariatet blev etableret i 1987 af Danmarks to største hovedorganisationer, LO og FTF. Aktiviteterne koncentrerede sig i starten om solidaritetsarbejde for at fjerne apartheidregimet i Sydafrika og støtte det forbudte LO, COSATU. Gennem den internationale faglige sammenslutning IFS og de globale fagforeninger støttede vi projekter med arbejderuddannelse.

Ulandssekretariatet er i dag den danske fagbevægelses professionelle udviklingsorganisation med 20 ansatte i Danmark og danske og udenlandske rådgivere over hele verden. Gennem årene er der sket en stadig udvikling af sekretariatet med fokus på at sikre en høj teknisk bistandsindsats, kvalitet og troværdighed i arbejdet, samtidig med at organisationen er fleksibel og klar til nye udfordringer.

Det grundlæggende udgangspunkt for sekretariatet er fagbevægelsens værdigrundlag og det faglige nationale og globale netværk. Ulandssekretariatet arbejder målrettet inden for Anstændigt Arbejde dagsordenen på fire overordnede temaområder:

- Demokrati – social dialog på arbejdsmarkedet
- Arbejdstagerrettigheder
- Fattigdomsbekæmpelse, fordelingspolitik og den uformelle økonomi
- Arbejds miljø og HIV/AIDS

På den måde styrker dansk fagbevægelse kapacitetsopbygning, lobby- og fortalervirksomhed hos faglige organisationer i udviklingslandene med henblik på, at de udfylder deres rolle på arbejdsmarkedet og bidrager til vækst og beskæftigelse.

Læs om Anstændigt Arbejde på side 15.

Danske samarbejdspartnere

FAGLIGE ORGANISATIONER

BAT Kartellet	Danmarks Lærerforening (DLF)
Blik & Rørarbejderforbundet	Dansk Metal
BUPL	Dansk Sygeplejeråd
CO-Industri	Finansforbundet
Dansk EL-Forbund	FOA Fag og Arbejde
	FTF

HK	ANDRE
LO	Beskæftigelsesministeriet
Socialpædagogerne Landsforbund	Dansk Industri
Uddannelsesforbundet	Håndværksrådet
3F	Kommunernes Landsforening

Forkortelser

ANTUF	All Nepal Trade Union Federation	IFS-TUCA	International Faglig Sammenslutning – Trade Union Confederation of Americas
AUKMW	Amalgated Union of Kenya Metal Workers	ILO	International Labour Organization
BILS	Bangladesh Institute of Labour Studies	ISACC	Instituto Sindical para Centro America y Caribe
BRIK-landene	Brasilien, Rusland, Indien, Kina	JTUCC	Joint Trade Union Coordination Centre (Nepal)
CDT	Confédération Démocratique du Travail (Marokko)	MCTU	Malawi Congress of Trade Unions
CESTRAR	Centrale des syndicats des Travailleurs du Rwanda	NTUC	Nepal Trade Union Congress
CGEM	Confédération Générale des Entreprises du Maroc	OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development
COTU	Central Organisation of Trade Unions (Kenya)	ONP	Sindicato Nacional dos Professores de Mozambique
CUT-A	Central Unitaria de Trabajadores – Auténtica (Paraguay)	OTM	Organização dos Trabalhadores de Moçambique
CUTH	Confederación Unitaria de Trabajadores de Honduras	PSI	Public Service International
CMTU	Confederation of Mongolian Trade Union	PSLINK	Public Service Labour Independent Confederation (Filippinerne)
EAC	East African Community	SEWA	Self Employed Women's Association (Indien)
EATUC	East African Trade Union Confederation	SFL	The Swaziland Federation of Labour
EFITU	Egyptian Federation of Independent Trade Unions	SFTU	Swaziland Federation of Trade Unions
EI	Education International	SICA	Sistema de la Integración Centroamericana
ETUF	Egyptian Trade Union Federation	SINAFP	Sindicato Nacional da Função Pública (Angola)
EU	European Union	SLLC	Sierra Leone Labour Congress
FDT	Fédération Démocratique du Travail (Marokko)	TUICO	Tanzanian Union of Industrial and Commercial Workers
FNCCI	Federation of Nepalese Chambers of Commerce and Industry	UGTM	Union Générale des Travailleurs du Maroc
GEFONT	General Federation of Nepalese Trade Unions	UGTT	Union Générale Tunisienne du Travail
IFS	International Faglig Sammenslutning	WOSA	Women of Zimbabwe Arise
IFS-Afrika	International Faglig Sammenslutning – Afrika		
IFS-AP	International Faglig Sammenslutning – Asien Pacific		

Årsrapport 2011

Udgivet af

Ulandssekretariatet – LO/FTF Council
Vester Voldgade 100, 1552 København V
Telefon: 33737440, telefax: 33737465
Email: info@loftf.dk
www.ulandssekretariatet.dk

Redaktion

Mads Bugge Madsen og
Helle Schøler Kjær

Layout og produktion: Ægir

Forsidefoto

Glaspusteri i Swaziland
Foto: Mark Lewis

Rettigheder, vækst og ulighed

I mange af både de mindst udviklede lande og mellemindkomstlandene i verden findes der glimrende og fornuftig arbejdsmarkedslovgivning. Lovgivning, som i princippet sikrer både forhandling, organisering, lønvilkår, arbejdstider, arbejdsmiljø - og desuden rammer for, hvordan arbejdsmarkedets parter skal gå i dialog med hinanden.

Til trods for at alle disse rettigheder og love er både nedskrevne og vedtaget i parlamenter, så er der langt fra lovens bogstav til den virkelige verden: Her bliver en minimumsløn til en maksimumsløn, som arbejderne skal være heldige, hvis de kan opnå. En arbejdsmarkedsinspektør, der skulle sikre, at lovens bogstav blev fulgt, godkender for en lille sum penge urimelige og ulovlige arbejdsvilkår. De af arbejdernes repræsentanter, der har mod til at råbe op, bliver fyret, forfulgt, fængslet og myrdet.

Det handler om ulighed: Ulige styrkeforhold, ulige adgang til retssystemet, ulige adgang til magt og naturressourcer og ulige adgang til sundhed og uddannelse.

Ulighed virker hæmmende på vækst og beskæftigelse, og ulighed modvirker fattigdomsreduktion på alle områder. I dag lever flertallet af verdens fattigste ikke i de mest forarmede lande. De befinder sig i lande, hvor fattigdomsgrænsen forhindrer Danmark i at yde udviklingsbistand.

Der er sket det, at økonomisk vækst uden fordelingsmekanismer har trukket gennemsnitsindkomsten så højt op, at det ikke længere er muligt at yde bistand til de fattigste.

Et grelt eksempel på netop dette forhold er Angola, hvor olieindtægterne nu er så store, at dansk bistand ikke længere kan bruges til at hjælpe den ludfattige overvældende majoritet af befolkningen. Udover at dette forekommer uretfærdigt, så er det heller ikke hensigtsmæssigt, at dansk bistand ikke kan bruges til at bidrage til at begrænse uligheden i en række lande, når man betænker, at netop uligheden er den primære årsag til social uro, konflikter og krige.

I dag er det størrelsen af gennemsnitsindtægten per indbygger, der afgør om man kan – eller ikke kan - give støtte med dansk bistand. Det siger intet om hvor mange fattige, der har behov for hjælp, og på den baggrund bør det overvejes, om fattigdomsgrænsen for dansk bistand skal ændres til også at tage højde for uligheden i et givet samfund.

Mads Bugge Madsen
Sekretariatsleder

Bestyrelsesformand Harald Børsting, LO
Foto: Territorium

Bestyrelsesnæstformand Bente Sorgenfrey, FTF
Foto: Nana Reimers

Sammen med Ulandssekretariatet har fagbevægelsen i Etiopien lavet oplysningskampagne om HIV/AIDS.

Afrika

VÆKST PÅ VEJ ...

I store dele af Afrika er der i dag genetableret en imponerende økonomisk vækst, – primært drevet frem af efterspørgsel på olie og mineraler. Nye store forekomster er en kilde til økonomisk optimisme i store dele af Afrika. Udviklingen betyder samtidig en stigende international konkurrence om adgangen til disse råvarer, og BRIK-landene med Kina og Indien i spidsen udvider stadig deres engagement i regionen.

Men økonomisk fremgang kommer jo ikke automatisk den brede befolkning til gode. Uligheden er stigende, og der er udbredt bekymring for, om de svage stater kan sikre regulering af udvindingen og en omfordeling af indtægterne. Manglen på anstændigt arbejde og social sikkerhed blandt de 70-90 % af arbejdsstyrken, der arbejder i den uformelle økonomi, er fortsat et hovedproblem på det afrikanske arbejdsmarked.

SAMARBEJDET MED PARTNERNE

Den første juli 2011 afsluttedes de to programmer i det østlige og sydlige Afrika, og et nyt program om Anstændigt Arbejde tog over.

I Østafrika er den regionale faglige sammenslutning EATUC en drivende kraft i samarbejdet. Indenfor det østafrikanske fællesmarked EAC er der store problemer med alt, fra at fjerne tekniske handelshindringer til at integrere pension og andre sociale ydelser, og EATUC holder fokuseret fast i den sociale dimension i det regionale samarbejde.

Nationalt er langt de fleste organisationer godt i gang med at gennemføre en lang række uddannelsesaktiviteter. CESTRAR i Rwanda er efter et stort forberedelsesarbejde i færd med at opbygge en systematisk uddannelse af tillidsfolk, og COTU i

Kenya har udbygget sit netværk af undervisere i de affilerede forbund.

Lærerne i Østafrika har styrket samarbejdet i regionen, hvor lærerorganisationerne markerer sig som de vel nok stærkeste organisationer i civilsamfundet. Danmarks Lærerforening har i 2011 specielt fokuseret på samarbejdet med de nyeste – og svageste – partnerorganisationer i henholdsvis Burundi og Rwanda.

Samarbejdet mellem metalarbejderne i Kenya, AUKMW, og Dansk Metal er kommet flot fra start. På kort tid er et program med arbejdsmiljøuddannelser sat i værk med inspiration fra det tidligere samarbejde med TUICO i Tanzania. Rådgivere fra såvel Dansk Metal som TUICO deltager aktivt i arbejdet.

I **det sydlige Afrika** har samarbejdet med vores partnere i Zimbabwe, Swaziland og Zambia i høj grad været præget af meget vanskelige faglige og politiske forhold. I Zimbabwe er landsorganisationen ude i en både økonomisk og konstitutionel krise, mens forberedelsen af sammenlægningen mellem SFTU og SFL fylder meget i Swaziland.

Ved årsskiftet 2011/12 har Ulandssekretariatet på vegne af den danske Zimbabwe komité fået bevilget et projekt, der understøtter den zimbabwiske kvindeorganisation WOSA.

I Mozambique har samarbejdet med landsorganisationen OTM taget en ny drejning, idet der ikke alene er startet en ny fase af det igangværende program, men også er truffet aftale med den danske ambassade om at styrke dens arbejde med dokumentation og erhvervsuddannelser. Det sidste i samarbejde med både 3F og Ulandssekretariatet.

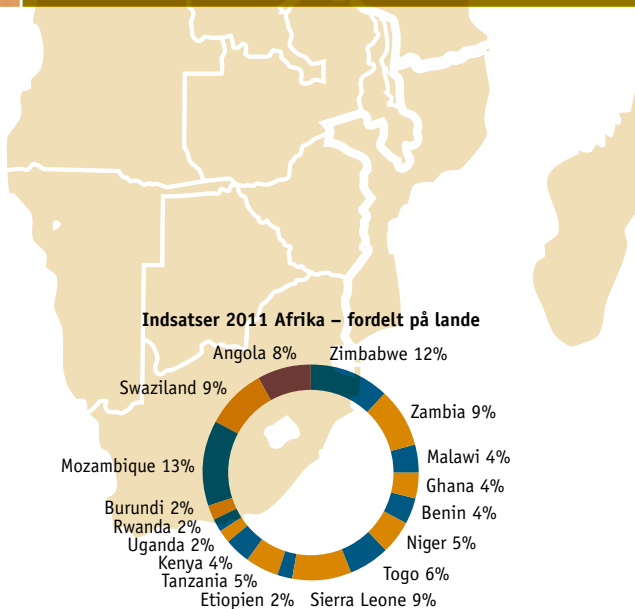
Minntewab Yhnese er guldminearbejder i Etiopien og HIV-smittet. Hun er 37 år og har mistet en datter til sygdommen AIDS. Selv kom hun i behandling, efter at hendes fagforening i samarbejde med CO-Industri og Ulandssekretariatet har lavet en omfattende oplysningskampagne om HIV/AIDS.

”Selv om jeg bliver trist over at tænke på min livshistorie, så vil jeg snakke om det, for det kan hjælpe andre. Min ene datter døde en tidlig død, fordi vi ikke vidste, at hun var ramt af AIDS. Min mand er også død”, siger Minntewab Yhnese.

Lægerne overtalte hende til at lade sig teste sammen med sin anden datter. Datteren var HIV-negativ, men hun selv var positiv, og på det tidspunkt alt for syg til at varetage sin familie alene. Folk var bange for hende, og hun frygtede at blive frosset ud af byen.

”Dengang turde folk ikke bruge kantinen på mit arbejde, fordi de var bange for at blive smittet, hvis de brugte samme kaffekop som mig. Den skulle vaskes to gange, og folk klagede over mig. Men efter kampagnen er folk blevet mere åbne”.

I dag arbejder Minntewab Yhnese i et skånejob i guldmindens administration, som fagforeningen har hjulpet hende med at få. Hun tager også ud som HIV-rådgiver. Sammen med oplysning på arbejdspladser, træning af tillidsmænd og en række fælles arrangementer i byerne har det medvirket til en tredobling af HIV-testning og en markant nedgang i antallet af dødsfald.

Samarbejdet mellem HK Stat og det endnu ikke officielt anerkendte forbund for offentligt ansatte, SINAFP, er lige nu en del af samarbejdet med OTM.

Samarbejdet mellem lærerorganisationen ONP og Uddannelsesforbundet i Danmark er afsluttet med et positiv evaluering, og der søges pt. om midler til en fortsættelse af samarbejdet.

I Malawi er det meget nye samarbejde inde i en god gænge med støtte til opbygning af systematiske uddannelser i landsorganisationen MCTU.

På trods af stigende politisk uro i regionen har der i **Vestafrika** været en god udvikling i samarbejdet med IFS-Afrika og partnerne i Benin, Ghana, Niger, Sierra Leone og Togo. I alle fem

lande har der været brede lobby-aktiviteter rettet mod forbedring af den sociale sikkerhed. Derudover har der været en god respons på udviklingen af korte kurser rettet mod arbejdere i den uformelle økonomi. Et arbejde, som er blevet gennemført i samarbejde med Håndværksrådet og Uddannelsesforbundet.

Programmet har direkte medført stor medlemstilgang i flere af landene, og op til IFS-Afrikas kongres i november blev der udgivet en publikation med en række konkrete erfaringer.

Også på førskole-området har samarbejdet mellem BUPL og lærerorganisationerne udviklet sig positivt. Koordineringen på dette område ligger pt. i hænderne på lærerorganisationen i Ghana, men vil i en kommende fase blive overført til Uddannelsesinternationalens kontor i Accra.

Asien

HØJ VÆKST, MEN STIGENDE ULIGHED

Mens de "gamle" økonomier i Europa og USA stadig forsøger at klare sig gennem økonomiske krise og lavkonjunkturer, er Asien generelt et økonomisk kraftcenter, hvor der i de sidste år har været en gennemsnitlig vækstrate tæt på 8 % om året. Dette har bl.a. medvirket til et fald i antallet af mennesker, der lever på og eller under fattigdomsgrænsen. Dette er en glædelig udvikling, der dog dækker over det faktum, at det fortsat er i Asien, man finder mere end halvdelen af verdens fattige. I følge en ny rapport fra den Asiatiske Udviklingsbank ser det ud til, at væksten ikke automatisk medfører generelle forbedringer for de fattigste, men meget tyder på, at regionen er i fare for større ulighed end hidtil. Stadig flere skubbes ud af det etablerede arbejdsmarked og henvises til et liv i den uformelle økonomi, hvor det er en daglig kamp at overleve.

Særligt de asiatiske kvinder er udsatte. De omkring 973 millioner kvinder på det asiatiske arbejdsmarked har svært ved at få del i velstanden og befinder sig i en situation, hvor de ikke får adgang til uddannelse og job til rimelige vilkår. Ekspertter kalder fænomenet "det usynlige glasloft" og anslår, at kvindernes begrænsede adgang til arbejdsmarkedet i sig selv koster regionen 47 milliarder dollars om året. Dertil skal lægges et tab på omkring 30 milliarder dollars årligt, der skyldes ulige adgang til uddannelse.

SAMARBEJDET MED PARTNERNE.

Første fase af Ulandssekretariatets regionale program "Støtte til Anstændigt Arbejde i Asien" er netop afsluttet. Programmet løber frem til 2015 og støtter på mange niveauer den asiati-

ske fagbevægelses arbejde for at sikre, at Anstændigt Arbejde dagsordenen bliver gennemført på såvel nationalt som regionalt og sub-regionalt niveau i **Asien**. Fattigdomsbekæmpelse er et centralt område her, og i fase I har partnerne opnået mange resultater, der bidrager til løsning af de mange problemer, som er nævnt ovenfor. I **Indien** har SEWA opnået generelle forbedringer af minimumslønnen for en bred gruppe af tobaksarbejdere. I **Nepal** har partnerorganisationerne forhandlet i et trepartsudvalg omkring minimumslønnen indenfor landbrugssektoren. Forhandlingsresultatet blev en stigning i daglønnen på 21,5 % for godt en 1 millioner landarbejdere i Nepal. Heraf er hovedparten kvinder. Ligeledes har fagbevægelsen forhandlet en ny minimumsløn med arbejdsgiverforeningen FNCCI, som medfører en stigning på knap 35 %. Stigningerne ventes at forbedre lønnen for op mod 400.000 arbejdere i den formelle økonomi.

I **Cambodia** er fagbevægelsen med til at påvirke udviklingen. I 2010 fik den forhandlet en generel forhøjelse af mindstelønnen for omkring 350.000 arbejdere indenfor tekstilindustrien på omkring 10 %. Endvidere er antallet af kollektive overenskomster indenfor tekstilindustrien mere end fordoblet i løbet af 3 år. Det skønnes, at aftalerne nu omfatter mere end 30.000 arbejdere.

Den regionale fagbevægelse har i perioden gennemført en række studier omkring implementeringen af Anstændigt Arbejde dagsordenen i forskellige landes arbejdsmarkedslovgivning. Resultaterne er nu tilgængelige på IFS-APs hjemmeside, hvor medlemsorganisationerne også kan finde en guideline til, hvor-

FOTO: KATRINE DIERMANN CHRISTOFFERSEN

Sahani Thakur bor i landsbyen Chandranig-hapur, som ligger tæt på grænsen mellem Nepal og Indien, hvor størstedelen af befolkningen lever som fæstebønder.

På trods af en ny lov om mindsteløn i Nepal, er der lang vej ud til kvinderne i marken. For første gang nogensinde er der samtidig blevet lavet en aftale om, at landarbejdere i den uformelle økonomi også skal have en mindstelønssats. Landbruget i Nepal er dog stadig feudalt, og der er tale om en ekstrem diskrimination af kvinderne, der fortsat spises af med noget, der ligner almisser.

Sahani Thakur er 38 år og mor til fire. Hun arbejder til dagligt som fæstebonde. Hun er en af de få kvinder, der har oplevet en forbedring.

”Siden jeg blev medlem af fagforeningen i 2002, har vi kæmpet for højere løn. Nu har vi endelig fået den, og det betyder, at jeg ikke længere får 100 NPR pr. måned (= 7 kr.) med derimod 300 NPR (= 21 kr.)”. For de penge kan man få seks kilo ris – i stedet for som før 2,5 kilo.

Den nye lov om mindsteløn er kommet i hus, efter de største fagforeninger NTUC, GEFONT og ANTUF er gået sammen på tværs af politiske forskelle. Omkring 10 millioner mennesker arbejder i den uformelle økonomi, hvilket svarer til over 90 % af Nepals samlede arbejdsstyrke. Langt størsteparten i landbrugssektoren.

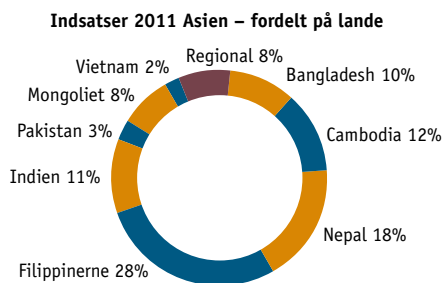

dan man kan lave fortalervirksomhed for anstændige arbejdsforhold og arbejdsmarkedslove. I Nepal har det medvirket til, at fagbevægelsen har indgået en trepartsaftale om etablering af en social sikringsordning, der baseres på indbetalinger fra arbejderne og arbejdsgiverne, suppleret med statsmidler til en særlig fond. Fonden dækker i første fase alderspension, men er forberedt til også at omfatte ydelser i tilfælde af arbejdsløshed. Ordningen afventer endelig vedtagelse i parlamentet. Ordningen skønnes at omfatte 1-2 millioner arbejdere i den formelle økonomi. I **Bangladesh** har fagbevægelsen med støtte fra BILS og IFS-AP udarbejdet et omfattende forslag til ændringer i arbejdslovene til sikring af overholdelse af ILO konventioner og Anstændigt Arbejde dagsordenen.

God regeringsførelse er en forudsætning for udvikling særligt i en region, hvor korrupsion er et omfattende problem. Parlamentet i **Filippinerne** har netop vedtaget en lov, der be-

skytter offentligt ansatte, hvis de anmelder korrupsion. Et lovforslag, som fagforeningen for offentligt ansatte PSLINK har været meget aktiv omkring.

Det mangeårige gode direkte samarbejde med CMTU i **Mongoliet** går ind i den sidste fase. Samarbejdet med CMTU fortsætter gennem det regionale program.

Latinamerika

ØKONOMISK FREMGANG, MEN TIL HVEM?

Ifølge ILO's seneste rapport om udviklingen på arbejdsmarkedet i Latinamerika er der gode nyheder. Landene har haft pæn økonomisk vækst, øget produktivitet og har formået at øge beskæftigelsen. Alt sammen skridt på vejen til at opnå FNs første 2015-mål om fattigdomsbekæmpelse og sikring af anstændigt arbejde til alle. De internationale donorer – ILO, EU, Verdensbanken og nationalstater som Danmark – fremhæver alle, at den private sektor og udvikling af erhvervslivet er afgørende for en positiv udvikling i regionen.

Ikke desto mindre står landene over for svære udfordringer: Latinamerika er den region i verden, hvor der er størst social og økonomisk ulighed, med op til 75% fattige i de enkelte lande. For disse mennesker slår sidste års prisstigninger på olie og basisfødevarer hårdt. Særligt i Mellemamerika, som hverken har den brasilianske landbrugsproduktion eller bolivianske olie- og naturgas at trække på. Der er graverende mangel på stabile job i den formelle sektor, og flertallet finder arbejde i den uformelle økonomi. Det gælder også størstedelen af de store ungdomsårgange. Og selv om arbejdsløsheden er faldende, er den blandt de unge tre gange højere end gennemsnittet.

Nye tal viser, at bistanden fra de traditionelle donorlande til resten af verden for første gang siden 1997 faldt i 2011 (OECD, 2012). Specielt Mellemamerika har mærket nedgangen – og det forventes, at den vil fortsætte. I Danmarks tilfælde betød rege-

ringsskiftet i 2011 dog, at en planlagt udfasning af den bilaterale støtte til de to lande Bolivia og Nicaragua blev modereret.

I Mellemamerika var et centralt politisk regionalt tema at øge den 'demokratiske sikkerhed'. De værste trusler er den organiserede narkokriminalitet, vold og straffrihed, den internationale økonomiske krise, truslerne mod fødevarer sikkerheden og klimændringerne (SICA, 2012). Det erkendes, at Mellemamerika ikke alene kan få hold på udfordringerne. De små landes situation er betinget af de større regionale spillere. For eksempel er Mellemamerika blevet transitområde for narkotrafikken fra syd til nord – og USA er fortsat et vigtigt marked for eksporten. I håbet om flere markedsandele på den anden side af Atlanten prioriteres også associeringsaftalen med EU politisk.

UDVIKLING I PROGRAM- OG PROJEKTSAMARBEJDET MED VORES PARTNERE

På programniveau er FNs 2015 mål og ILO's prioriteter om *Anstændigt Arbejde* og *God Regeringsførelse* en fælles referenceramme i samarbejdet, som løber til midten af 2013. Der blev arbejdet med de to temaer på årets programkomite møde med deltagelse fra LO og FTF i Guatemala. Temaerne er integrerede i uddannelses- og informationsaktiviteter, som partnerne gennemfører.

Samarbejdet med paraplyorganisationen IFS-TUCA er relativt nyt og begrænset. Der er gennemført to konferencer i 2011,

Formanden for landsorganisationen i Honduras, José Luis Baquedano besøgte Danmark i 2011 i forbindelse med LOs kongres. Både han selv og hans familie har været udsat for dødsstrusler og væbnede attentater.

FOTO: CARSTEN FLINT HINNEMCHE

CUTH lærer at lave arbejdspladsvurdering – APV. Her er det på et mindre mejeri i Honduras, hvor ejerne var velvilligt indstillet over for arbejdsmiljøarbejdet.

FOTO: CARSTEN FLINT HINNEMCHE

LOKAL FORANKRING GIVER NATIONAL STYRKE

I starten af 2012 kom de første konkrete resultater efter statskuppet i Honduras i 2009. Nye løn- og overenskomstaftaler skal sikre realløn fremgang og bedre vilkår i tekstilindustrien. Sideløbende er det gennem trepartsforhandlinger lykkedes at lave en national aftale for "Økonomisk Vækst med Social Lighed".

For ti år siden var landsorganisationen CUTH ukendt for mange af sine medlemmer og manglede opbakning i regionerne. CUTH

var derfor ikke en faglig eller politisk tung aktør på landsplan. Den situation er afgørende ændret i dag, fortæller generalsekretær José Luis Baquedano.

Efter kuppet i 2009 kom det bag på kupmagerne, hvor omfangsrige, vedholdende og landsdækkende, mobiliseringer blev. CUTH og dets medlemsorganisationer og andre dele af den honduranske fagbevægelse var helt i front som en stærk, politisk spiller

At CUTH og fagbevægelsen stadig står stærkt, tilskriver Baquedano decentraliseringen af organisationen og det fintmaskede net af aktivister på landsplan. Den øgede legitimitet var også baggrunden for, at der i 2011 for alvor kom gang i trepartsforhandlinger igen.

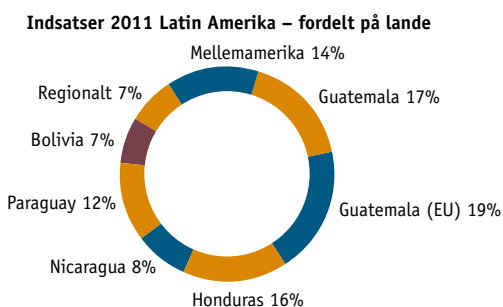
Decentraliseringen af CUTH er planlagt og gennemført i samarbejde med Ulandssekretariatet.

samfinansieret med ILO. IFS-TUCA valgte at udskyde seminarer med den relativt isolerede fagbevægelse i Bolivia til 2012.

I de 'nye' partnerlande i syd, har samarbejdet udfoldet sig spændende i 2011. I Bolivia er samarbejdet blevet konkretiseret. Sundhedsforbundet og PSI har startet udredningsarbejde og undervisning, og planer for aktiviteter er udarbejdet med lærerorganisationerne. DLF og EI ønskes inddraget og var i oktober i **Bolivia**. Ulandssekretariatets og 3Fs fælles konsulent muliggør solid forankring lokalt. Trods udskiftning i den lille projektenhed i **Paraguay**, har landsorganisationen CUT-A gennemført det planlagte. Studier af arbejdsmarkedet har ledt til en kampagne for anstændig løn og til forslag til national politikudvikling.

I forhold til de 'gamle' sub-regionale partnere i Mellemamerika – det faglige institut ISACC og den offentlige sektor organisation PSI – gennemføres samarbejdet som planlagt. I **Guatemala** er uddannelsesaktiviteter fortsat i det fælles center, med fokus på kvindelige og unge tillidsfolk. I 2011 var spørgsmål om

økonomisk bæredygtighed centralt. I **Nicaragua** understøttes forbund i privatsektoren og den uformelle økonomi. I agroindustrien er der opnået kollektive overenskomster, fiskeriforbundet har sat aftryk på lovgivningen, og 50.000 arbejdere i den uformelle økonomi støttes. I **Honduras** er otte lokale faglige afdelinger styrket, og partneren har opnået resultater med social dialog. CUTHs nye formand besøgte Danmark i 2011 og deltog i LOs kongres.

FOTOS: WWW.BOGAFILMS.COM OG EVA PLESNER

Tekstilarbejderne i byen Mahalla gik forrest i de tusindvis af strejker, der ramte Egypten fra 2006. Syersken Widad Dermadash blev en af revolutionens helte.

Den Arabiske Verden

DET ARABISK FORÅR

– BEHOV FOR BÅDE DEMOKRATISKE OG ØKONOMISK REFORMER

Det arabiske forår i 2011 satte gang i en demokratisk reformproces i en lang række lande i Nordafrika, såsom Egypten, Tunesien, Marokko og senest Libyen. Til gengæld var der ikke meget forår i Bahrain, hvor demonstrationerne for demokratisk udvikling blev brutalt slået ned af det bahrainiske kongedømme, godt støttet af de andre golflande, specielt Saudi Arabien.

En af de store udfordringer for de nye demokratier er at levere økonomiske og sociale fremskridt, også for den brede gruppe af befolkningen, der lever i fattigdom uden sikre arbejdsforhold. Specielt i Egypten er der risiko for, at de demokratiske landvindinger kan blive slået tilbage, hvis ikke den menige arbejder føler, at der sker forbedringer i levestandarden. Det står derfor klart for de fleste, at der sideløbende med de demokratiske fremskridt skal gennemføres reformer, der skaber økonomisk vækst, og som sikrer, at væksten også kommer den brede befolkning til gode. En konstruktiv inddragelse af arbejdsmarkedets parter i disse reformer er derfor vigtig.

Danmark har gennem en styrkelse af Det Arabiske Initiativ sat mere politisk fokus på at give støtte til dialog og reformer i Mellemøsten og Nordafrika. Da et af de centrale danske indsatsområder er vækst og beskæftigelse, herunder social

dialog, blev der i 2011 skabt muligheder for en forøgelse af Ulandssekretariatets indsats i regionen.

UDVIKLING I PROGRAM- OG PROJEKTSAMARBEJDET MED VORES PARTNERE

Det overordnede fokus på Ulandssekretariatets aktiviteter i regionen er støtte til de demokratiske reformprocesser og til at forbedre fagbevægelsens kapacitet til at indgå i social dialog med arbejdsgiverne og staten. Der er også interesse fra Dansk Industri for at indgå i et tættere samarbejde i den sociale dialog, der prioriteres af både fagbevægelsen og arbejdsgiverne i partnerlandene i Nordafrika.

I December 2011 fik Ulandssekretariatet en ny 2-årig bevilling godkendt til aktiviteter i **Egypten**. Programbevillingen har to spor. Det ene er støtte til opbygningen af en fri og uafhængig fagbevægelse i Egypten. Det kan både dreje sig om den nye bevægelse, EFITU, eller en reformeret udgave af den korrupte ETUF. Det andet spor giver støtte til at forøge viden om arbejdsmarkedsforhold i Egypten og til at skabe social dialog i landet.

Bevillingen i Egypten blev givet på baggrund af en grundig forundersøgelse af forholdene på arbejdsmarkedet i landet, som blev foretaget i efteråret 2011. Resultaterne af forundersøgelsen

Frem til 2011 har arbejdet i Marokko været fokuseret på arbejdsmiljø. Ulandssekretariatet har støttet træning af sikkerhedsrepræsentanter i arbejdsmiljø og med sikkerhedsudvalg. Her er der besøg hos verdens største fosforeksportør, det marokkanske OCP, Office Chérifien des Phosphates, som er en fremtidig samarbejdspartner.

ARBEJDERNE BANEDE VEJEN FOR DET ARABISKE FORÅR

I al den snak om Facebook og Twitter i Det Arabiske Forår, bliver det ofte glemt, at det i virkeligheden var en bølge af strejker, der banede vejen for regimets fald i Egypten.

I december 2006 blev den 45-årige syerske og mor til fire, Widad Demerdash, til sin egen forbløffelse én af hovedkræfterne bag en lønstrejke på en stor tekstilfabrik i byen Mahalla.

De mandlige arbejdere nedlagde først arbejdet, men de stod bare helt tavse med hænderne i lommerne på parkeringspladsen, fortæller Widad Demerdash, der havde udsyn til pladsen fra sin symaskine.

“Det var ikke til at holde ud. Men vi vidste jo, at det var fordi, de var bange for at blive tævet og arresteret af sikkerhedsstyrkerne,” siger hun.

Widad Demerdash kan ikke rigtigt forklare, hvad der pludselig fór i hende, men hun besluttede at tage affære, og sammen med et par af kollegaerne lykkedes det hende at mobilisere næsten alle de 7.000 syersker til at strømme ud til mændene på pladsen.

“Bare det, at vi kom, gav mændene en form for beskyttelse, for det er langt sværere for sikkerhedsstyrkerne at gå til angreb på kvinder,” forklarer Widad Demerdash.

Tekstilarbejderne vandt, og sejren udløste en bølge af arbejdsuro over hele Egypten. I dag mener mange, at uden strejken i Mahalla i december 2006 havde der ikke været nogen revolution i 2011.

Fra bogen "Egypten på vej mod Demokrati – arbejdsmarkedets betydning i Det Arabiske Forår", udgivet af Ulandssekretariatet på Informations Forlag

indgik senere i publikationen "Egypten på vej mod demokrati – Arbejdsmarkedets betydning for Det Arabiske Forår".

I **Marokko** synger trepartsprojektet om arbejdsmiljø på absolut sidste vers. De fortsatte aktiviteter i landet indeholder et direkte samarbejde med vores marokkanske partnere CDT, FDT og UGTM. Dette fokuserer på at forøge og konsolidere kapaciteten af de marokkanske faglige organisationer til at deltage i en konstruktiv social dialog med arbejdsgivere og stat og dermed understøtte de reformer af arbejdsmarkedet, som er i gang. Mere konkret har de tre organisationer i 2011 afholdt uddannelsesseminarer i social dialog og forhandling for fagforeningsrepræsentanter i regionerne. Samarbejdet med de tre organisationer fungerer godt, og der er gensidig interesse i at forsætte samarbejdet, hvori også Dansk Industri og den tunesiske arbejdsgiverorganisation CGEM indgår.

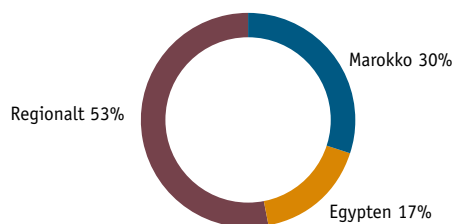

FOTO: SOPHE OKKELS BIRK

I **Tunesien** afholdt UGTT kongres i slutningen af 2011. Her blev der rensset godt ud i toppen, hvilket betyder at UGTT som en fri og uafhængig organisation er klar til at indgå i landets reformprocesser, - og til at modtage støtte fra Ulandssekretariatet.

Aktiviteterne i **Bahrain** og **Kuwait** i **Golfen** fokuserer på at forbedre forholdene for asiatiske migrantarbejdere, der oftest bliver behandlet uanstændigt i Golfstaterne, især fordi deres lovlige ophold er direkte forbundet til deres arbejdsgiver. Planlægningen med partnere i Kuwait og Bahrain startede i 2011, men desværre betød den kritiske situation i Bahrain, at aktiviteterne blev udsat til 2012, hvor de er genoptaget.

Indsatser 2011 Det arabiske initiativ – fordelt på lande

Kommunikation og Information

TAL

Ulandssekretariatets aktiviteter er i 2011 og starten af 2012 blevet eksponeret for over en million danskere.

- www.ulandssekretariatet.dk udkommer nu med to, tre nye artikler om ugen. Ulandsmagasinet er udkommet med to numre i et oplag på 5.000:
  - Tema om det Arabiske Forår og om unge i Zimbabwe og Swaziland
- LO-lastbilen havde over 3.000 besøgende i 15 danske byer
- Kunstudstilling i Brøndsalen på Frederiksberg trak 1500 besøgende
- Kunstudstillingen besøgte fra sommeren 2011 til 2012 otte tekniske skoler og syv forbund og faglige uddannelsessteder. I alt en eksponering for omkring 10.000 mennesker.
- Comrade Fatso og Outspoken besøgte 10 læreanstalter

Presse

- 15 lokale aviser har omtalt kunsten i LO-lastbilen
- TV Midt-Vest og TV Øst bragte indslag fra LO-lastbilen
- Flere nationale medier viste interesse: Politiken 1. maj, Kulturnyt på P1, P1 Morgen og Orientering på P1. Information har trykt kronik om Egypten. Radio 24/7 har sat fokus på migrantarbejdere i Golfen med vores deltagelse. Samlet en eksponering for mellem godt 1,5 millioner læsere/lyttere.
- U-landsnyt.dk bringer artikler fra hjemmesiden
- Avisen.dk har bragt flere interviews med Ulandssekretariatets medarbejdere i Asien og Mellemamerika. De bringes også i metroXpress og på 3Fs hjemmeside.
- Fagblade: FTF's hjemmeside, 3Fs internationale nyhedsbrev, Sygeplejersken, Blik og Rør, Metalmagasinet og CO-Magasinet har bragt historier om Ulandssekretariatets arbejde.
- En international film om 'den gode vækst' blev sat i gang i 2011. Den udkommer i efteråret 2012.
- I 2011 bevilgede Udenrigsministeriet gennem 'Det Arabiske Initiativ' penge til, at Ulandssekretariatet kan arbejde i Egypten. Forundersøgelser og research blev indsamlet i 2011 – og udkom i bogform i 2012. 'Egypten på vej mod Demokrati – Arbejdsmarkedets betydning i Det Arabiske Forår' er udgivet på Informations Forlag.

FOTOS: CARSTEN FLINT HUNNECHE

Velbesøgt kunstudstilling i Brøndsalen på Frederiksberg.

Elever på Roskilde Tekniske Skole viser hjemmeside frem, som de har lavet til Ulandssekretariatet.

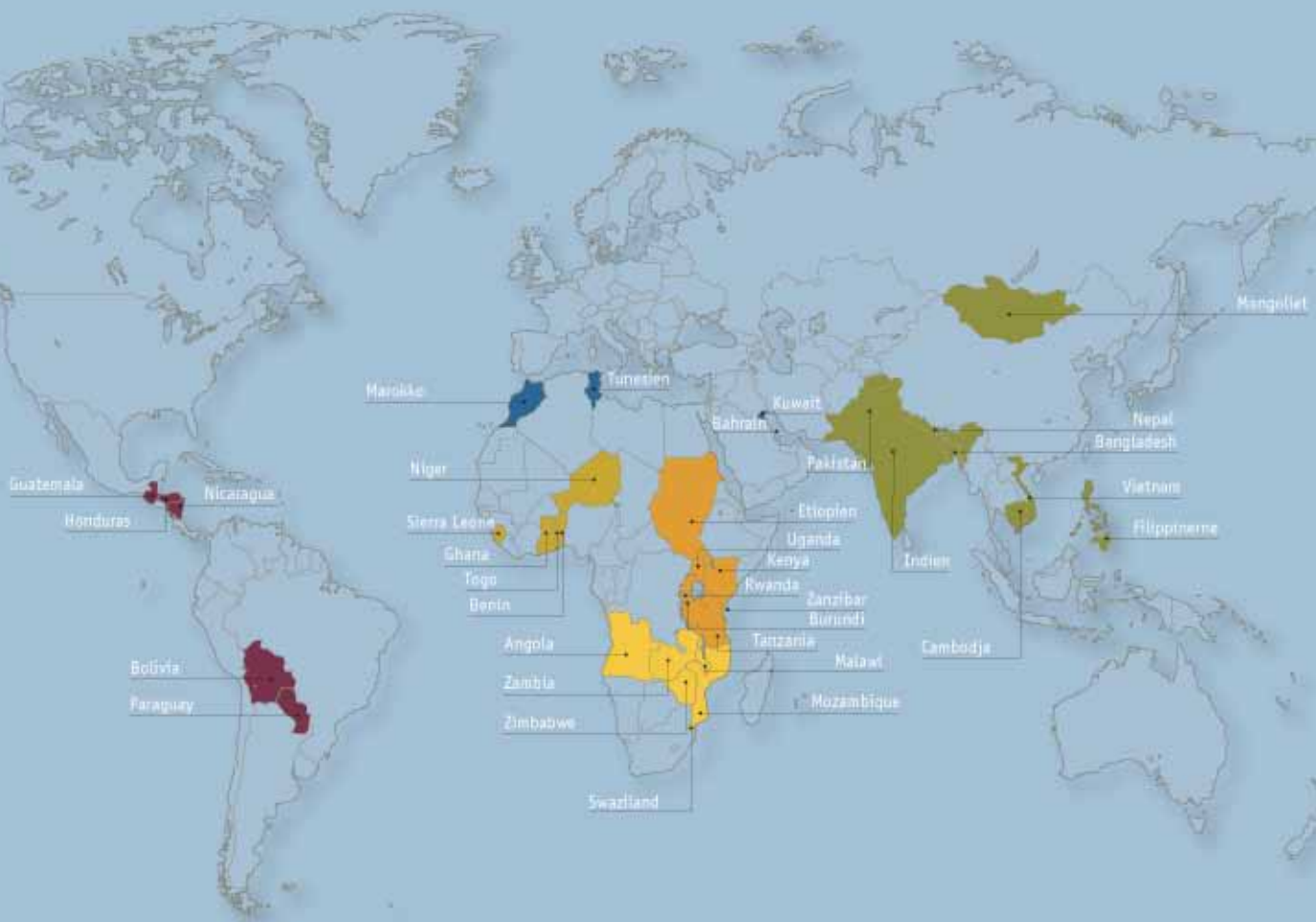
Omkring 100 kommende elever på Roskilde Tekniske Skole fulgte med, da et hold webintegrator-elever præsenterede en hjemmeside, som de har lavet for Ulandssekretariatet. Den handler om unge i Swaziland og Zimbabwe, der kæmper for hver eneste krone, de tjener, – og for demokrati og rettigheder.

"Et af budskaberne med hjemmesiden er, at folk faktisk har et liv dernede. De er almindelige unge, som uddanner sig og har computere", sagde de fire elever til Metalmagasinet, som de blev interviewet til.

"Man får stor respekt for dem, der tør gå imod styret dernede".

Hjemmesiden og samarbejdet med tekniske skoler og lokale fagforeninger er en del af Ulandssekretariatets kommunikationsstrategi. Vi tilbyder unge faglige et samarbejde, ligesom vi også i 2011 har været rundt på tekniske skoler med en kunstudstilling fra det sydlige Afrika – og rap-musik fra Zimbabwe. De to ord kunstnere, Outspoken og Fatso besøgte en lang række pædagogseminarer og tekniske skoler, da de var her i oktober 2011. Kunstudstillingen var som sædvanligt på højt niveau. Nogle af billederne illustrerede de forfærdende forhold, politiske modstandere af regimerne kan blive udsat for.

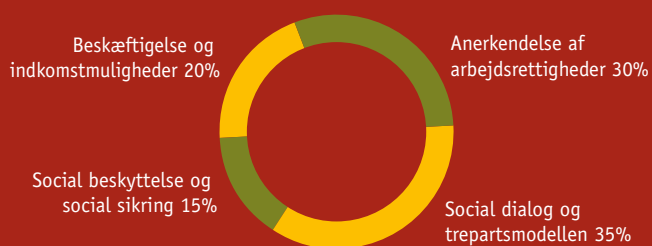
Verdenskort og nøgletal

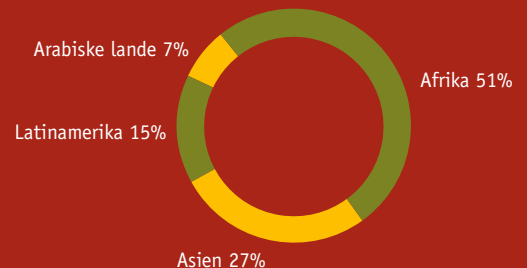
- Østafrika: Burundi, Etiopien, Kenya, Rwanda, Tanzania, Uganda og Zanzibar
- Vestafrika: Benin, Ghana, Niger, Sierra Leone og Togo
- Sydlige Afrika: Malawi, Mozambique, Swaziland, Zambia, Zimbabwe og Angola
- Den Arabiske Verden: Bahrain, Kuwait, Marokko og Tunesien
- Asien: Bangladesh, Cambodja, Filippinerne, Indien, Mongoliet, Nepal, Pakistan og Vietnam
- Mellemamerika: Bolivia, Guatemala, Honduras, Nicaragua og Paraguay

Landekontorer:
 Afrika: Mozambique, Tanzania og Togo
 Asien: Filippinerne og Nepal
 Latinamerika: Nicaragua

Indsatser 2011 fordelt på temaer

Indsatser 2011 fordelt på verdensdele

2012-13:

Solidaritetsprojekter og international praktik

Ulandssekretariatet vil fremover tilbyde to aktiviteter, der retter sig mod fagforeningsmedlemmer og tillidsrepræsentanter i de enkelte forbund.

Medlemmerne skal have mulighed for at bidrage til et internationalt solidaritetsprojekt. Det er tæt forbundet med de aktiviteter, der gennemføres i vores partnerorganisationer med Ulandssekretariatets støtte.

Samtidig vil vi give det faglige ungdomsarbejde en international vitaminindsprøjtning med praktikophold på et af vore syv sub-regionale kontorer,

som har den direkte kontakt til vore faglige partnerorganisationer.

De fremtidige solidaritetsprojekter og praktikordningen skal give unge medlemmer endnu en god grund til at være organiseret i et af LO og FTF's medlemsforbund – og skal bidrage til, at de bliver fagligt aktive.

Efter dagens arbejde låses fotoudstyret ind i skabe, så det ikke bliver stjålet.

STØTTE TIL FOTOGRAFER I FREETOWN, SIERRA LEONE

En større gruppe fotografer i Sierra Leone er organiseret i landsorganisationen SLLC, som er en af Ulandssekretariatets partnere. Mange af fotografene er tidligere kombattanter fra den voldsomme og blodige borgerkrig, som hærgede landet i 1990'erne. Den blev kendt verden over for sin brutalitet, brug af børnesoldater og salg af diamanter for våben – de såkaldte bloddiamanter.

En del af eks-kombattanterne søger nu at få en ny tilværelse som fotografer, men det er ikke nemt i et af verdens fattigste lande.

Ulandssekretariatet har sammen med Håndværksrådet hjulpet med at indsamle 100 kameraer i Danmark og sendt dem til Sierra Leone. Samtidig har en del af fotografene været på et 14-dages kursus for at lære at tage billeder og bearbejde dem.

Fotografene har nu et stort ønske om at få en computer, som de vil bruge til administration, men også til at bearbejde scannede billeder. Man kan støtte fotografene ved at gå ind på www.ulandssekretariatet.dk

For Ulandssekretariatet er det afgørende, at aktiviteterne har betydning for de forbund og landsorganisationer, vi arbejder for. Du vil fremover kunne læse om de to nye initiativer på vores hjemmeside, hvor de får deres helt egen plads under overskriften 'Solidaritetsprojekter'. De konkrete aktiviteter vil blive præsenteret løbende.

FOTO: SUSAN GRANGAARD ANDERSEN

En ny udviklingspolitik

Danmark fik en ny regering og dermed en ny udviklingsminister i 2011.

Mens Søren Pind (V) så sig selv som 'frihedsminister', kalder Christian Friis Bach sig for 'rettighedsminister'. Det ses af den nye udviklingspolitik, som er på vej.

Under overskriften **Fokus på fattigdom, rettigheder og vækst** gør den nye danske udviklingspolitik kampen for menneskerettigheder til motor for fremgang i udviklingslandene. Baggrunden er en konstatering af, at den globale udvikling er en "succeshistorie". At udviklingslandene står for 65 procent af den globale vækst, og denne udvikling vil fortsætte. Desværre stiger også uligheden voldsomt, hedder det i analysen:

"I Afrika lever over halvdelen af regionens befolkning stadig i ekstrem fattigdom, og der skal skabes arbejdspladser til de store ungdomsårgange (...) Størstedelen af verdens ekstremt fattige mennesker lever i Asien, og Latinamerika er den mest socialt ulige region i verden. I Mellemøsten og Nordafrika er resultaterne af omvæltningerne fortsat usikre. Også her er markant brug for at skabe flere arbejdspladser og en mere bæredygtig og inklusiv vækst".

Ulandssekretariatet har repræsenteret LO i fire arbejdsgrupper, der var med til at udforme den nye strategi – og har sat klare fingeraftryk på forslaget. I afsnittet 'Social dialog og faglige rettigheder', konstateres det, at "et velfungerende arbejdsmarked er en vigtig forudsætning for økonomisk vækst og øget beskæftigelse". Afsnittet understreger, at arbejdstagerrettigheder skal holdes i hævd, "herunder retten til kollektiv forhandling, retten til anstændige jobs, udyddelse af alle former for tvangsarbejde og afskaffelse af diskrimination i arbejds- og ansættelsesforhold".

På trods af de tydelige fingeraftryk er LO og FTF ikke helt tilfredse med strategien. I et høringssvar beklager de to hovedorganisationer, at "den private sektors centrale rolle som motor for vækst og beskæftigelse er forvundet". LO og FTF anbefaler blandt andet, "at der (gen)indføres et kapital om Vækst og Beskæftigelse".

Hele høringssvaret kan findes på Ulandssekretariatets hjemmeside.

ILOs ANSTÆNDIGT ARBEJDE DAGSORDEN

Ifølge den internationale arbejdsorganisation ILO er Anstændigt Arbejde summen af folks forhåbninger til deres arbejdsliv. Begrebet beskriver muligheden for at finde arbejde under frie, retfærdige, sikre og værdige forhold. Derfor skal disse fire grundelementer være til stede for at man kan tale om Anstændigt Arbejde:

- Anerkendelse af arbejdstagerrettigheder
- Beskæftigelse og indkomstmuligheder

- Social beskyttelse og social sikring
- Social dialog og trepartsmodellen

Anstændigt Arbejde er for alle arbejdstagere - kvinder og mænd, både i den formelle og den uformelle økonomi, for lønarbejdere og selvstændige, på fabrikker, kontorer, i eget hjem eller i lokalsamfundet.

Organisation

